

TỪ CHÚNG... ĐẾN TRỊ LIỆU

bình đan bā

Bác sĩ LƯƠNG PHÂN
& NGUYỄN THỊ LỢI

TỦ SÁCH
TRUYỀN BÁ
VỆ SINH
VÀ
TÂN Y-HỌC

TỪ CHÚNG... ĐẾN TRỊ LIỆU bệnh đān bā

...SAU mười lăm năm hành nghề, chúng tôi vẫn hằng mong mỗi đêm những kinh nghiệm của mình giúp ích cho đồng bào trong muôn một.

Quyển sách này ra đời, chúng tôi tự kể như đã đi được bước thứ ba trên đoạn đường phục vụ cho nền Tân Y Học. Kể ra cũng đã giải tỏa được phần nào những điều thắc mắc, nghĩ ngợi trong lòng chúng tôi từ bấy lâu.

Trong lúc làm việc, chúng tôi — cũng như một số bạn đồng nghiệp khác — thường tiếp xúc với các bạn sinh viên, nữ hộ sinh, cán sự y tế, y tá, cán bộ y tế các cấp và bệnh nhân. Phần đông các bạn rất tha thiết với nền Tân Y Học. Các bạn vẫn hay nêu ra những câu hỏi, biểu lộ ý chí cầu tiến ham học hỏi của thế hệ thanh niên ngày nay, chúng tôi không thể nào trong một phòng thuốc hay trước mặt bệnh nhân, trong khi khám bệnh mà có thể giải bày cặn kẽ những quan niệm đại cương của nền y học hiện đại.

Do đó mà chúng tôi có ý nghĩ thành lập từ sách **Truyền Bá Vệ Sinh và Tân Y Học** để đáp ứng phần nào nhu cầu của các bạn và các giới đồng bào...

Bác-sĩ
LƯƠNG - PHÂN
và
NGUYỄN-T-LỢI

Trình bày
Ảnh, Lọc màu
TRẦN - ĐAI

Loại sách tân y học dành cho:

- ★ SINH VIÊN Y KHOA
- ★ SINH VIÊN DƯỢC KHOA
- ★ NỮ HỘ SINH
- ★ CÔ ĐỒ HƯƠNG THÔN
- ★ CÁN SỰ Y TẾ
- ★ Y TÁ
- ★ CÁN BỘ Y TẾ
- VÀ
- ★ NGƯỜI DÙNG THUỐC TÂY

Bác-sĩ LƯƠNG - PHÂN

Cựu Ngoại Trú Các Nhà Thương PARIS

Chứng chỉ học lực Sản Khoa (27-9-1952)

và Phụ Khoa (30-4-1953)

Trường Y KHOA ĐẠI HỌC PARIS

Bác-sĩ NGUYỄN - THỊ - LỢI

Tốt nghiệp Trường Dục Nhi PARIS

Tu nghiệp Phụ Khoa và Sản Khoa (1970)

Trường Y KHOA ĐẠI HỌC PARIS

TỪ CHỨNG... ĐẾN TRỊ LIỆU

BÌNH ĐÀN BÀ

(TRỪ SẢN KHOA)

(In lần thứ hai)

**TỪ SÁCH
TRUYỀN BÁ VỆ SINH
VÀ TÂN Y HỌC
1971**

Mấy lời nói đầu

(lần in thứ nhất)

Sau khi quyền Từ Chứng... Đến Tri Liệu: Bình trẻ con phát hành, có rất nhiều thơ của bạn đọc khắp nơi gửi đến khuyến khích chúng tôi tiếp tục viết loại sách này.

Chúng tôi hết sức cảm động trước những ưu ái nồng nhiệt đó và bắt đầu soạn ngay quyền Bình Đàn Bà.

Bản thảo đã xong từ lâu. Đáng lý, quyền « Bình Đàn Bà » đã có dưới mắt bạn đọc trước đây mấy năm, nhưng chúng tôi lại gặp phải mấy trở ngại thành ra quyền sách không xuất bản đúng kỳ hạn mong muốn.

Cũng xin nói đề bạn đọc thông cảm :

1.— Có một thời gian chúng tôi bắt buộc phải rời thủ đô, đi làm việc ở một tỉnh xa, nên không thể theo dõi việc ấn loát. Đây là loại sách chuyên môn, cần phải có mặt tác giả ở nhà in, để tự tay mình chăm sóc việc sửa chữa từng đoạn, từng chương mới khỏi có sự lầm lẫn. Tâm quan trọng đặc biệt của sự làm lần đó không cho phép chúng tôi khoảng trống cho nhà in hoặc một nhà xuất bản nào khác.

2.— Chúng tôi mong muốn có sự thông suốt về danh từ y học để quyền sách được phổ biến dễ dàng và tiện dụng cho các giới nên bắt buộc chúng tôi phải cân nhắc từng chữ, từng tiếng chuyên môn. Giữa lúc ấy thì quyền « Danh Từ Y Học » của bác sĩ Lê Khắc Quyền ra đời và gần đây, bản luận án của bác sĩ Đặng Quang Long đã xây

được được cả một hệ thống danh từ mới. Do đó, chúng tôi đành phải bỏ một thời gian nữa để sửa chữa những bản thảo cũ theo những danh từ hiện đang được phổ biến rộng rãi.

Hai lý do trên đã khiến quyển **Từ Chúng... Đến Trị Liệu: Bình Đoàn Bà** không thể đến tay bạn đọc sớm được.

Quyển sách này chia làm ba phần :

— **PHẦN THỨ NHẤT : Cơ Thê Học và Sinh Lý Học.**
Đối với các bạn sinh viên chúng tôi chỉ nhắc sơ lược những phần mà các bạn đã học tỉ mỉ từ lâu. Đối với các bạn chưa từng học qua hai môn này, chúng tôi sẽ định nghĩa những tạng cùng những bộ phận nào liên quan đến vấn đề mà chúng tôi sẽ đề cập ở phần thứ hai. Cũng do sự cần thiết của quý bạn mà chúng tôi có khi bắt buộc phải lặp đi lặp lại một định nghĩa để cho sự trình bày được rõ ràng.

— **PHẦN THỨ HAI : « Từ Chúng... Đến Trị Liệu »,** trong phần này chúng tôi lần lượt đề cập đến những vấn đề có tánh cách thực tiễn, cố gạt bỏ những lý thuyết rất rườm rà.

— **PHẦN THỨ BA :** Trong quyển sách này, chúng tôi vẫn giữ phần Phụ Chú, mặc dầu có vài bạn viết thư về đề nghị nên bỏ phần ấy. Sở dĩ chúng tôi còn giữ lại phần này xét vì rất cần cho những bạn muốn tìm hiểu sâu xa một danh từ hay một ý kiến trình bày phớt qua ở hai đoạn trước. (Những chữ đánh dấu * là những chữ có chưa thêm ở phần Phụ Chú).

Sau mười lăm năm hành nghề, chúng tôi vẫn hằng mong mỏi đem những kinh nghiệm của mình giúp ích cho đồng bào trong muôn một.

Quyền sách này ra đời, chúng tôi tự kè như đã đi được bước thứ ba trên đoạn đường phục vụ cho nền Tân Y Học. Kề ra cũng đã giải tỏa được phần nào những điều thắc mắc, nghĩ ngợi trong lòng chúng tôi tự bấy lâu.

Trong lúc làm việc, chúng tôi — cũng như một số bạn đồng nghiệp khác — thường tiếp xúc với các bạn sinh viên, nữ hộ sinh, cán sự y tế, y tá, cán bộ y tế các cấp và bệnh nhân. Phần đông các bạn rất tha thiết với nền Tân Y Học. Các bạn vẫn hay nêu ra những câu hỏi, biểu lộ ý chí cầu tiến ham học hỏi của thế hệ thanh niên ngày nay, chúng tôi không thể nào trong một phòng thuốc hay trước mặt bệnh nhân, trong khi khám bệnh mà có thể giải bày cặn kẽ những quan niệm đại cương của nền y học hiện đại.

Do đó mà chúng tôi có ý nghĩ thành lập tủ sách Truyền Bá Vệ Sinh và Tân Y Học để đáp ứng phần nào nhu cầu của các bạn và các giới đồng bào.

Dĩ nhiên là trên bước đầu tiên, chúng tôi không sao tránh được những khuyết điểm trong việc soạn thảo, trình bày và phổ biến loại sách này.

May mắn thay, chúng tôi đã được sự ủng hộ chân thành và nồng nhiệt của số đông bạn đọc. Các bạn đã điện thoại hoặc viết thư, viết báo phê bình, chỉ trích, giúp thêm ý kiến để chúng tôi tiếp tục cho ra đời những quyển kế tiếp toàn hảo hơn.

Ngay trong quyển sách này, các bạn đã thấy nhiều điểm khác các quyển trước :

— Chúng tôi phải hy sinh phần quảng cáo các loại thuốc cần thiết. Đó là một thiệt thòi rất lớn về tài chánh cho người tự bỏ vốn ra in sách như chúng tôi.

— Chúng tôi phải chịu tổn kém cho in kèm theo rất nhiều hình ảnh cần thiết cho việc trình bày của chúng tôi được rõ ràng.

— Chúng tôi cố gắng viết bớt khô khan hơn các loại sách giáo khoa ở nhà trường.

Những cố gắng sửa chữa trên đây sẽ vượt bậc hơn, tiến bộ hơn nữa nếu sau khi đọc quyền sách này các bạn biên thơ về chỉ trích những thiếu sót hoặc hỏi han đến những vấn đề, những đoạn mà các bạn đã phải thắc mắc trong khi áp dụng.

Chúng tôi sẽ hoan hỉ đón tất cả những ý kiến xây dựng của các bạn đề sửa chữa cho những kỳ xuất bản tới.

Sau cùng, chúng tôi cũng rất mong mỗi được quý vị trong giới trường Đại Học Y Khoa và các bậc đàn anh trong nghề vui lòng chỉ bảo những khuyết điểm của chúng tôi, những người rất tha thiết trong vấn đề phổ biến sự tiến bộ của nền Tân Y Học hiện đại trong các giới đồng bào.

TÁC GIẢ

Bác-Sĩ LƯƠNG - PHÁN

Bác-Sĩ NGUYỄN - THỊ - LỢI

142, Bùi-Hữu-Nghĩa, Chợ-Lớn

MỤC LỤC

PHẦN THỨ NHẤT

Cơ thể học . . . 17

NHỮNG CƠ QUAN BÊN NGOÀI CỦA BỘ SINH

DỤC NGƯỜI ĐÀN BÀ

Âm hộ (Cửa mình)	17
Âm đạo	23
Cổ tử cung	26

NHỮNG CƠ QUAN BÊN TRONG CỦA BỘ SINH

DỤC NGƯỜI ĐÀN BÀ

Tử cung	28
Vòi dẫn trứng	35
Buồng trứng	36

Sinh lý của buồng trứng . 39

Tác dụng của buồng trứng	39
Kích thích tố của buồng trứng	43
Kích thích tố của hoàng thể.	46

Kích thích tố của buồng thận . . .	48
Sự liên hệ giữa follculin và progêstêron .	49
Áp dụng thực tiễn về kích thích tố. . .	51

Khám một nữ bệnh nhân. 55

Thăm âm đạo.	57
Khám bằng mỏ vịt	59
Những cách khám khác	63

PHẦN THỨ HAI

Dau bụng dưới

- Đau thiệt và đau giả	71
ĐAU BỤNG DỮ DỘI.	75
- Có thai ngoài tử cung	79
- Buồng trứng có bướu bị vỡ tròn	101
- Bình buồng trứng có bướu	102
- Áp dụng thực tiễn về chứng đau bụng dưới dữ dội	115
ĐAU NHỨC TẠI CHỖ	119
ĐAU NHỨC TẠI ĐUÒNG TIỂU: ĐAI RẤT .	121
HÂM, RẤT, NGỬA, VÀ ĐAU NHỨC TRONG	
ÂM ĐẠO: HUYẾT TRẮNG.	126
- Trường hợp của đứa gái nhỏ.	127

— <i>Trường hợp của cả gái lẫn cả người đàn bà</i>	129
— Định binh và chữa trị huyết trắng vì chứng :	
- Sung âm đạo vì kỷ sinh trùng .	138
- Sung âm đạo vì nấm	146
- Sung âm đạo vì vi trùng	151
— <i>Trường hợp người mang thai bị huyết trắng</i>	161
— <i>Trường hợp của người hết kinh từ lâu bị huyết trắng</i>	162
Áp dụng thực tiễn về chứng huyết trắng .	164
<i>SUNG, ĐAU, NHỨC TẠI MÈP: TUYẾN BARTHOLIN LÀM MỦ</i>	170
<i>TỬ CUNG SA</i>	174
<i>ĐAU BỤNG IN ÍT. — ĐAU DÂY CHẰNG</i>	180
Toa thuốc trị đau dây chằng.	191
<i>ĐAU BỤNG MÁU</i>	193
Đau bụng máu nguyên khởi	198
Đau bụng máu hậu khởi	220
Áp dụng thực tiễn về chứng đau bụng máu	234

Ra huyết. . . . 237

A. — CỎ GÁI BÉ TRƯỚC TUỔI DẬY THÌ
RA HUYẾT . . . 241

B. — PHỤ NỮ TỪ TUỔI DẬY THÌ ĐẾN LÚC
TẮT KINH RA HUYẾT . . . 242

Triệu chứng của người mới có thai . . . 243

I) *Người mới mang thai ra huyết.* . . . 249

— Có thai ngoài tử cung. 249

— Hư thai 249

— Thai trứng 255

II) *Người không có thai mà ra huyết.* . . . 260

— Bước sơi cơ (tử cung sưng) 260

— Ung thư cổ tử cung 273

— Ung thư thân tử cung 288

— Bước niêm mạc (thịt dư) 294

— Nhiễm trùng ở bộ sinh dục 296

— Ung thư buồng trứng 297

— Bệnh nội mạc tử cung 298

— Ra huyết vì kích thích tố 299

C. — RA HUYẾT TRONG THỜI KỲ GẦN
TẮT KINH 300

D. — RA HUYẾT SAU THỜI KỲ TẮT
KINH 301

Áp dụng thực tiễn về chứng ra huyết. . . 303

Kinh kỳ tắc trở . . . 305

I.— ĐƯƠNG KINH TRỜI SỤT . . . 305

II.— KHÔNG KINH NGUYỆT . . . 308

Kinh kỳ là gì ? . . . 308

Không kinh nguyệt tiên khởi . . . 326

Không kinh nguyệt hậu khởi . . . 335

Áp dụng thực tiễn về kinh kỳ tắc trở . . . 348

Giao hợp tắc trở . . . 351

Những rắc rối của lần giao hợp đầu tiên . . . 353

Giao hợp đau . . . 360

Chứng lãnh cảm . . . 367

Tắc kinh thai . . . 388

Buộc cho người đàn ông. . . 389

Buộc cho người đàn bà . . . 391

Không giao hợp định kỳ (phương pháp

Ogino-Knaus) . . . 393

Giao hợp ngưng ngang . . . 398

Những phương pháp tránh thai thực tế .	399
Kem sát tinh trùng	400
Bọc cao-su	404
Màng, nón	407
Viên thuốc ngừa thai	411
Vòng để trong tử cung	419

Áp dụng thực tiễn về tránh thai.	428
--	-----

<i>Tru thai.</i>	434
--------------------------	-----

<i>Phá thai</i>	440
---------------------------	-----

<i>Chống mất.</i>	444
---------------------------	-----

Áp dụng thực tiễn về chống mất	451
--	-----

<i>Hiếm muộn</i>	463
----------------------------	-----

Nguyên nhân tại người đàn ông.	464
--	-----

Nguyên nhân do người đàn bà	473
---------------------------------------	-----

Áp dụng thực tiễn về hiếm muộn	479
--	-----

Cục cứng trong vú . . . 481

Áp dụng thực tiễn về cục cứng trong vú . 486

Tuổi tác kinh . . . 487

Áp dụng thực tiễn về tuổi tác kinh . . . 494

PHẦN THỨ BA

Phụ chú

Những chữ trong phần này được sắp theo thứ tự A, B, C,... Xin xem ở BẢNG KÊ DANH TỪ Y DƯỢC THEO TỰ MẪU.